Adı Soyadı:	Sınıfı:	No:	Puan:

2026–2027 Eğitim–Öğretim Yılı · 5. Sınıf Fen Bilimleri · Deneme 2

1. Dönem 1. Yazılı Deneme Sınavı

Yazılı Pusulası tarafından son 3 yılın MEB soruları yapay zekâ ile analiz edilerek hazırlanmıştır; **MEB sorusu değildir.** Konu dağılımı: MEB ÖDSGM 2026-2027 1. dönem konu-soru dağılım tablosu. Toplam 100 puan.

🔎 **Bu deneme nasıl hazırlandı? Son 3 yılın 29 MEB yazılı sorusu ve 2026-2027 konu-soru dağılım tablosu analiz edildi.**

Konu	Son 3 yılın MEB yazılılarında	2026-2027 tablosu (Senaryo 1·2·3·4)
Ay'ın özellikleri ve hareketleri	9	2 · 2 · 2 · 2
Ay'ın evreleri	7	2 · 3 · 1 · 0
Güneş, Dünya, Ay: hareket ve büyüklük	5	2 · 2 · 1 · 2
Kuvvet ve dinamometre	2	1 · 0 · 2 · 2
Güneş'in yapısı	5	0 · 0 · 0 · 0
Canlılar (eski program)	1	0 · 0 · 0 · 0

Dikkat: Bu yılki tabloda 1. yazılıda **Güneş'in yapısına ayrı soru ayrılmamış.** Ağırlık **Ay**, **Ay'ın evreleri**, **Güneş-Dünya-Ay modeli** ve **kuvvetin ölçülmesi**nde. Bu ikinci denemede soru biçimleri farklı: kavram haritası, günlük, takvim, hatalı model.

1 Fen bilimleri dersinde Ayşe, Ay'ın hareketleriyle ilgili bir poster hazırlamıştır. Ancak posterdeki bazı bilgiler eksik kalmıştır. Posterdeki numaralı boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz. **(10 puan)**

1. hareket
Kendi ekseni etrafında **dönme** hareketi yapar.
Süresi: yaklaşık **(1)** ..... gün

2. hareket
Dünya'nın etrafında **dolanma** hareketi yapar.
Süresi: yaklaşık **(2)** ..... gün

3. hareket
Dünya ile birlikte **(3)** ..... etrafında dolanır.
Süresi: yaklaşık **(4)** .....

Ay'ın bu hareketlerinin yönü: **(5)** ..... (batıdan doğuya / doğudan batıya)

2 Ay'a giden bir astronotun günlüğünden bir bölüm aşağıda verilmiştir: (12 puan)

"Gündüz olmasına rağmen gökyüzü simsiyahtı. Yanımdaki arkadaşım bağırdı ama telsiz olmadan sesini duyamadım. Yüzey, irili ufaklı çukurlarla doluydu. Gökyüzünde ise Dünya, mavi bir top gibi parlıyordu."

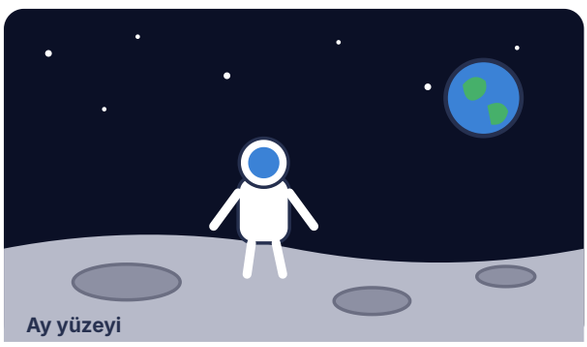
Ay yüzeyi

a) Gökyüzünün gündüz bile siyah olmasının ve sesin duyulmamasının **ortak sebebi** nedir?

.....

b) Astronotun gördüğü çukurlara ne ad verilir? Bu çukurlar nasıl oluşmuştur?

.....

c) Dünya bir ışık kaynağı olmadığı hâlde astronot Dünya'yı neden parlak görmüştür?

.....

3 Gökyüzü gözlemi yapan Ayşe, **1 Kasım** akşamı Ay'ın gökyüzünde hiç görünmediğini fark etmiş ve bu tarihi defterine **yeni ay** olarak not etmiştir. Ayşe, Ay'ın birbirini takip eden iki ana evresi arasında yaklaşık **bir hafta** geçtiğini bilmektedir. (14 puan)

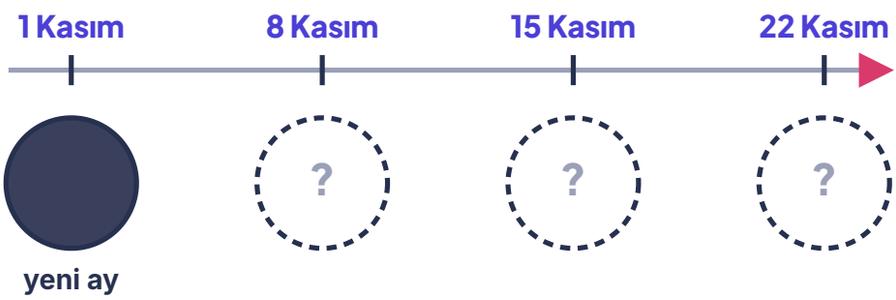

a) 8 Kasım'da hangi ana evre görülür? .....

b) 15 Kasım'da hangi ana evre görülür? .....

c) 22 Kasım'daki evrenin adını yazınız, görünüşünü kutucuğa çiziniz. .....

d) Bir sonraki yeni ay yaklaşık hangi tarihte görülür? .....

4 Ali, Ay'ın **ara evrelerini** gözlemleyip defterine çizmiş ancak evrelerin adlarını yazmayı unutmuştur. Ali'nin çizimleri aşağıda numaralandırılmıştır. (12 puan)

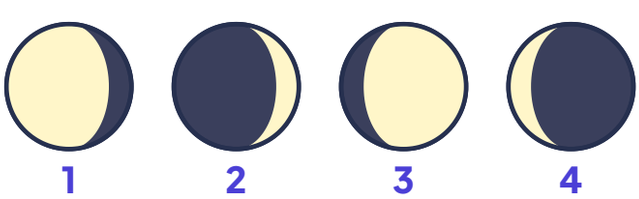

Ara evreler: ilk hilal · ilk şişkin ay · son şişkin ay · son hilal

a) Numaralı çizimlerin hangi ara evre olduğunu tabloya yazınız.

No	Evrenin adı
1	
2	
3	
4	

b) Numaralı evrelerden hangisi **dolunaydan hemen sonra** görülür?

.....

5 Deniz, fen bilimleri dersi için Güneş, Dünya ve Ay'ın hareketlerini gösteren aşağıdaki modeli hazırlamıştır. Öğretmeni modelde **iki bilimsel hata** olduğunu söylemiştir. *(Ölçekli değildir.)* **(12 puan)**

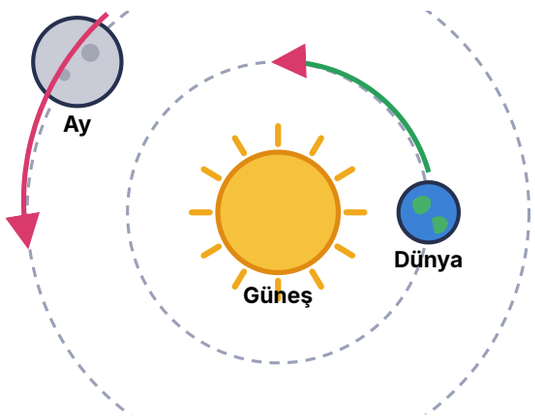

a) Ay'ın hareketiyle ilgili hatayı bulunuz ve doğrusunu yazınız.

.....

.....

b) Gök cisimlerinin büyüklüğüyle ilgili hatayı bulunuz ve doğrusunu yazınız.

.....

.....

6 Aşağıdaki kelime bankasında verilen ifadelerden uygun olanları seçerek cümlelerdeki boşlukları doldurunuz. *(İki ifade artacaktır.)* **(12 puan)**

Güneş | gezegen | uydu | dönme | dolanma | 1 yıl | 1 gün | 27,3 gün

a) Güneş, Dünya ve Ay arasında hacimce en büyük gök cismi .....'tir.

b) Dünya, Güneş'in etrafında dolanan bir .....'dir.

c) Ay, Dünya'nın doğal .....'sudur.

d) Dünya'nın kendi ekseni etrafındaki hareketine ..... denir ve bu hareket ..... sürer.

e) Dünya'nın Güneş'in etrafındaki dolanması yaklaşık ..... sürer.

7 Fen bilimleri dersinde Ali, bir yaya sırasıyla 1 N, 2 N ve 3 N büyüklüğünde kuvvetler uygulayarak yayın ne kadar uzadığını ölçmüş ve sonuçları tabloya yazmıştır. (14 puan)

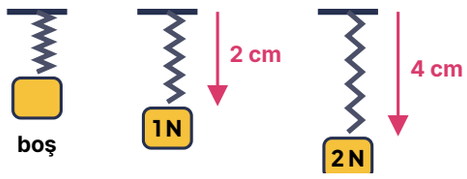

Asılan kuvvet (N)	1	2	3	?
Yayın uzaması (cm)	2	4	?	10

a) Yaya 3 N'luk kuvvet uygulandığında yay kaç cm uzar? ..... **b)** Yayın 10 cm uzaması için kaç N'luk kuvvet gerekir? .....

c) Tabloya göre uygulanan kuvvet ile yayın uzaması arasında nasıl bir ilişki vardır? .....

8 Pelin, fen laboratuvarındaki bir dinamometreyi incelemiş ve bölümlerini numaralandırmıştır. Pelin ölçüm yapmadan önce dinamometrenin göstergesinin **sıfırı gösterip göstermediğini** kontrol etmiştir. (14 puan)

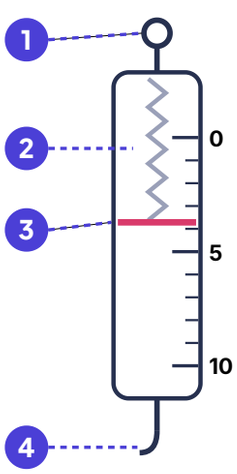

a) 1, 2 ve 4 numaralı bölümlerin adlarını yazınız.

1: ..... 2: ..... 4: .....

b) Pelin'in ölçümden önce göstergenin sıfırda olup olmadığını kontrol etmesinin sebebi nedir?

.....

c) Dinamometreye, ölçebileceği en büyük kuvvetten daha büyük bir kuvvet uygulanırsa ne olur? Açıklayınız.

.....

Cevap Anahtarı ve Kısa Çözümler

5. Sınıf Fen Bilimleri · Deneme 2 · 1. Dönem 1. Yazılı Deneme Sınavı

1 (1) **27,3** (2) **27,3** (3) **Güneş** (4) **1 yıl** (365 gün 6 saat) (5) **batıdan doğuya** (saat yönünün tersi) (10 puan)

Ay kendi ekseni etrafındaki dönmesini ve Dünya etrafındaki dolanmasını yaklaşık aynı sürede, 27,3 günde tamamlar. Dünya ile birlikte Güneş'in etrafında dolanması ise Dünya'nın dolanma süresi kadar, yaklaşık 1 yıl (365 gün 6 saat) sürer. Bu hareketlerin tümü batıdan doğuya, yani saat yönünün tersinedir. Her boşluk 2 puandır.

2 a) Ay'ın **atmosferinin olmaması** (yok denecek kadar az olması). b) **Krater**; gök taşlarının Ay yüzeyine çarpmasıyla oluşur. c) Dünya, **Güneş'ten aldığı ışığı yansıtır**. (12 puan)

Ay'da atmosfer yok denecek kadar azdır. Işığı dağıtacak hava olmadığı için gökyüzü gündüz bile siyah görünür; ses de havada yayıldığı için Ay'da duyulmaz. Atmosfer olmadığından gök taşları yanmadan yüzeye çarpar ve krater adı verilen çukurları oluşturur. Dünya da Ay gibi bir ışık kaynağı değildir; Güneş'ten aldığı ışığı yansıttığı için Ay'dan bakıldığında parlak görünür. Her bölüm 4 puandır.

3 a) **İlk dördün** b) **Dolunay** c) **Son dördün** (sol yarısı aydınlık) d) Yaklaşık **4 hafta sonra, 29-30 Kasım** (14 puan)

Ana evreler yeni ay → ilk dördün → dolunay → son dördün sırasıyla görülür ve iki ana evre arasında yaklaşık bir hafta geçer. 1 Kasım yeni ay ise 8 Kasım'da ilk dördün, 15 Kasım'da dolunay, 22 Kasım'da son dördün görülür. Son dördünde Ay'ın sol yarısı aydınlıktır. Evrelerin tamamlanması yaklaşık dört hafta (29,5 gün) sürdüğü için bir sonraki yeni ay 29-30 Kasım civarında görülür. a ve b 3'er, c ve d 4'er puandır.

4 a) 1: **Son şişkin ay** · 2: **İlk hilal** · 3: **İlk şişkin ay** · 4: **Son hilal** b) **1** (son şişkin ay) (12 puan)

Yeni aydan dolunaya doğru Ay'ın aydınlık kısmı sağ taraftan büyür: önce ilk hilal (2), ilk dördünden sonra ilk şişkin ay (3) görülür. Dolunaydan sonra aydınlık kısım sol tarafta kalarak küçülür: önce son şişkin ay (1), son dördünden sonra son hilal (4) görülür. Dolunaydan hemen sonra gelen ara evre son şişkin aydır. a bölümünde her evre 2, b bölümü 4 puandır.

5 a) Ay, Güneş'in etrafında tek başına dolanmaz; **Dünya'nın etrafında dolanır** ve Dünya ile birlikte Güneş'in etrafında dolanır. b) Ay, Dünya'dan büyük çizilmiş; **Ay Dünya'dan küçüktür** (Güneş > Dünya > Ay). (12 puan)

Ay, Dünya'nın uydusudur: Dünya'nın etrafında dolanır ve Dünya ile birlikte Güneş'in etrafında dolanır. Modelde Ay'a Güneş etrafında ayrı bir yörünge çizilmesi yanlıştır. Hacimsel büyüklük sıralaması Güneş > Dünya > Ay olduğundan Ay'ın Dünya'dan büyük çizilmesi de yanlıştır. Her bölüm 6 puandır.

6 a) **Güneş** b) **gezegen** c) **uydu** d) **dönme, 1 gün** e) **1 yıl** (artan: dolanma, 27,3 gün) (12 puan)

Güneş, Dünya ve Ay'dan hacimce en büyüğü Güneş'tir. Dünya, Güneş'in etrafında dolanan bir gezegen; Ay ise Dünya'nın doğal uydusudur. Bir gök cisminin kendi ekseni etrafındaki hareketi dönmedir; Dünya bunu 1 günde (24 saat) tamamlar. Dünya'nın Güneş etrafındaki dolanması yaklaşık 1 yıl sürer. Her boşluk 2 puandır.

7 a) **6 cm** b) **5 N** c) Kuvvet arttıkça yayın uzaması da artar; kuvvet 2 katına çıkınca uzama da 2 katına çıkar. (14 puan)

Tabloya göre her 1 N'luk kuvvet yayı 2 cm uzatmaktadır. 3 N için uzama 3 × 2 = 6 cm olur. 10 cm uzama için 10 ÷ 2 = 5 N'luk kuvvet gerekir. Uygulanan kuvvet arttıkça yayın uzaması aynı oranda artar; dinamometreler yayların bu özelliğinden yararlanılarak yapılır. a ve b 4'er, c 6 puandır.

8 a) 1: **Halka** (askı) · 2: **Yay** · 4: **Kanca** b) Ölçümün **doğru** olması için; gösterge sıfırda değilse ölçülen değer hatalı çıkar. c) Yay **esnekliğini kaybeder**, dinamometre bozulur ve doğru ölçüm yapamaz. **(14 puan)**

Dinamometre; halka, yay, gösterge (ibre), ölçek ve kancadan oluşur. Cisim kancaya asılır, yay uzar ve gösterge kuvvetin büyüklüğünü ölçek üzerinde gösterir. Ölçüme başlamadan önce gösterge sıfırda olmalıdır; aksi hâlde okunan değer gerçek kuvvetten farklı olur. Dinamometreye ölçebileceğinden büyük kuvvet uygulanırsa yay esneklik özelliğini kaybeder, eski hâline dönemez ve dinamometre bozulur. a 6, b ve c 4'er puandır.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

5. Sınıf Fen Bilimleri · 2026-2027 · 1. dönem 1. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net